

Spiller på lag med teknologien

Det er viktig å spille på lag med teknologien – ikke mot den, er budskapet fra Jo Sigurd Pedersen og Lars Inge Pettersen i KPMG. De anslår at selskapet allerede nå kan automatisere omkring 80 prosent av et revisjonsoppdrag, men sier at det fortsatt gjenstår noen regulatoriske utfordringer.

Redaktør Alf Asklund

Det handler egentlig om å gi merverdier og kvalitet til kundene ved at revisor får mer innsikt og kan gi bedre tilbakemeldinger, mener Jo Sigurd Pedersen (til venstre) og Lars Inge Pettersen i KPMG.

En vanlig dag på kontoret

Tenk deg en vanlig arbeidsdag på kontoret hos revisor X. Klokken er 06.00 og i løpet av natten har det kommet inn en e-post med informasjon som er nødvendig for å starte på revisjonen av de fire datterselskapene i konsernet Y.

På kontoret hos revisor X blinker det i et grønt lys som viser at en PC er i ferd med å logge seg inn forretningsystemene til konsern Y. Første oppgave er å se på kundens fakturaer mot reskontro. Hvor lang tid tar det før kundene betaler, noen konsekvent dårlige betalere, hvordan er kundesammensettingen, har innbetalingene skjedd til riktige kontonummer? I løpet av noen minutter tegnes det et bilde av hvor i konsernet det er stor risiko for feil og på

hvilke områder eventuelle feil har store konsekvenser for konsernet.

Deretter hentes det frem dokumentasjon fra de fire datterselskapene for å gjøre andre revisjonshandlinger. Det skal samles bevis som kreves for å vurdere om revisjonsmålene er oppfylt.

Big Data

Samtidig som mer og mer dokumentasjon hentes inn fra klientens systemer sammenlignes disse med store ustrukturerte datamengder – Big Data – som er tilgjengelige på internett. Finnes det noen sammenhenger mellom data fra kundene og de store mengdene ustrukturert informasjon som er tilgjengelig via internett? Finnes det store avvik hos konsern Y sammenlig-

net med tilsvarende virksomhet eller ser alt normalt ut, og er denne informasjonen av så god kvalitet at den kan brukes som revisjonsbevis?

Gir innsyn

Klokken 07.00 har konsernsjefen i konsern Y ankommet jobben. Klokken 7.15 har han logget seg inn på systemet og ser på det samme som kan ses på kontoret hos revisor X – at revisjonen av konsern Y har kommet godt i gang.

Revisor ankommer

Klokken 8.00 kommer revisor X på jobb – klar for å vurdere hvilke revisjonsmessige grep han bør gjøre videre – basert på innhentet dokumentasjon og analyser som allerede er blitt utført.

Fremtidsvisjon eller virkelighet?

– Vi kan allerede gjøre dette i dag sier Jo Sigurd Pedersen som er direktør og leder for Data & Analytics i KPMG Norge. Han anslår at selskapet allerede nå kan automatisere omkring 80 prosent av et revisjonsoppdrag.

– Teknologien finnes – utfordringen er det regulatoriske, legger han til. Som et eksempel på dette sier han at det i forbindelse med revisjonen av internkontrollen i en gitt virksomhet kan være tilfredsstillende i forhold til revisjonsstandardene å ta en såkalt vugge-til grav test med et utvalg av 25–30 transaksjoner. Alternativt kunne man på et mye bedre vis kartlegge risikoen og prosessene i selskapet ved bruk av process mining. Da kjøres en dataanalyse av samtlige av kundens fakturaer mot alt som vedrører denne (initiering, godkjenning, bokføring, internkontroll etc.) – deretter rettes revisjonen inn mot områdene som har høyest risiko. – Det blir imidlertid straks et mer åpent spørsmål om sistnevnte innfallsvinkel er innenfor revisjonsstandardene, sier han.

– Vi utvikler verktøy som gjør at vi kan hente og sammenligne data fra kundens ERP-systemer (produksjon, lager, salg, innkjøp og økonomi m.fl.) mot ustrukturerte data, for eksempel mot data som ligger på internett. Dette for å se det totale bildet og en metode for å teste at ERP dataene er riktige og at de kan brukes som revisjonsbevis.

Lars Inge Pettersen, partner og leder for revisjon i KPMG Norge, sier at KPMG allerede har nødvendige verktøy og grensesnitt som gjør at kunden kan se akkurat det samme som de ser og at det dermed blir lettere å diskutere med kunden hva som skjer akkurat nå i stedet for det som skjedde for mange måneder siden.

– Teknologien går altså med andre ord mer i retning av å gjøre sanntidsrevisjon mulig, sier han. Av den grunn tror vi også at vi i fremtiden gradvis kommer til å gå mer og mer bort fra periodevis rapportering, som kvartalsrapportering, og mer i retning av sanntidsrapportering og sanntidsrevisjon. Det tror vi gir et bedre og mer relevant produkt både for klient og brukerne av regnskapsinformasjonen, sier han.

Hva med revisors arbeidsoppgaver og det produktet som leveres når mer av revisjonsprosessen utføres av maskiner?

At maskiner gjør deler av revisjonshandlingene, tror begge bare er positivt. Maskiner gjør ikke feil (om vi da ikke programmerer dem feil) og bruk av process mining og dataanalyser gjør det enklere å plukke ut hva som er viktig mht. risiko, sier Jo Sigurd Pedersen.

Revisor slipper i større grad å gjøre rutinepregede oppgaver, som for eksempel innhenting av dokumentasjon, og kan i stedet konsentrere seg om å gjøre vurderinger. Revisor kan også avgi sine bekreftelser med høyere sikkerhet og får et bedre data-grunnlag i en eventuell rolle som rådgiver. Klienten får et mer tidsmessig produkt og med en høyere kvalitet enn i dag. – Det handler egentlig om å gi merverdier og kvalitet til kundene ved at revisor får mer innsikt og kan gi bedre tilbakemeldinger, legger Lars Inge Pettersen til.

Hvilken betydning har dette for rekrutteringen til bransjen og utdanningen av revisorer?

– At de manuelle prosessene endres og automatiseres vil påvirke måten revisorer læres opp på.

Vi tror både at dette øker verdien av revisjonsproduktet, at det gjør yrket mer interessant og at vi blir enda mer attraktive som arbeidsgivere, sier Lars Inge.

– Digitalisering, utvikling av kunstig intelligens og bruk av automatiseringsteknologi (Robotic Process Automation – RPA) gjør at bransjen i fremtiden har bruk for personer med spesialkompetanse, som matematikere, dataspesialister, spesialister på bruk av derivater osv. – og litt mindre behov for generalister, legger Jo Sigurd Pedersen til.

At prosessene i tillegg er blitt mye mer kompliserte enn tidligere gjør at den tradisjonelle revisorutdanningen må endres. – Vi er spente på om utdanningsinstitusjonene greier å følge opp dette på et godt vis, sier Lars Inge.

Det skjer veldig mye i løpet av de kommende tre årene og vi ser for oss at det kan bli mangel på den kompetansen vi har bruk for.

– Det er viktig for oss å påvirke utdanningen til de endringene som skjer, sier han.

Hva med fremtiden for de mindre revisjonsselskapene?

Det blir nok vanskeligere å være et mindre revisjonsselskap, men vi vil tror at mange av disse vil gå sammen i allianser av forskjellige slag. De mener at Revisorforeningen bør ha en rolle med å hjelpe disse.

Å ta i bruk ny teknologi gir mange muligheter, men dette medfører vel også noen trusler for bransjen?

– Det har vel aldri vært så mange manipuleringsmetoder og cyber security er en utfordring for hele samfunnet, sier Jo Sigurd Pedersen.

Begge mener at det er viktig for bransjen at bedre og mer effektive løsninger ikke samtidig fører til et race mot lavest mulig pris. Det vil ødelegge revisjonsproduktet. Vi må ha de nødvendige ressursene til å videreutvikle programmene. – Skal vi kunne levere et kvalitetsprodukt, er det viktig at prisingen er riktig, sier Lars Inge.

Heldigvis ser vi at det nå for eksempel i Storbritannia er en trend der prisene heller peker litt oppover, etter først å ha gått ned i noen år, legger han til.

For bransjen kan det være en fare for at nye aktører kommer inn, for eksempel teknologiselskaper og at andre bekreftelser blir etterspurt, mener Jo Sigurd Pedersen.

Noen råd til dem som fortsatt teller på knappene når det gjelder å ta i bruk ny teknologi?

De største utfordringene ligger kanskje i at det må gjøres endringer i organisasjonen og at det da er viktig å ha en kultur der det er mulig å prøve og feile, sier Lars Inge. Ikke alt vil fungere slik man håper og det koster å investere i fremtiden, legger Jo Sigurd Pedersen til. Jeg tror at vi i KPMG har lyktes med å få aksept for dette og at vi derfor ligger veldig langt fremme, sier Lars Inge.

Det er også ekstremt viktig med gode allianser, sier Jo Sigurd Pedersen, som sier at KPMG har et samarbeid med Microsoft og IBM for å se på hva som er mulighetene og hva som kan gjøres med informasjon som kan hentes ut.

– Vi tror det er viktig å spille på lag med teknologien – ikke mot den. Endringene som nå kommer, kommer for å bli. Teknologien må brukes på en god måte og man må tørre å være disruptive mot seg selv. Se bare hvordan FINN har utviklet seg til å bli viktigere for Schibsted enn Aftenposten, avslutter Jo Sigurd Pedersen.